

Multidisipliner Klinik Staj Programlarının Geliştirilmesinde Tead Katkısına Bir Örnek: Acu Ortopedi/Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon Stajı

An example of TEAD contribution to the development of multidisciplinary clinical clerkship programs: ACU Orthopedics / Physical Medicine and Rehabilitation Clerkship Program

Kerem Ülkü¹ (Orcid: 0000-0003-3980-7226)

Şule Arslan² (Orcid: 0000-0003-2215-4142)

Levent Altıntaş³ (Orcid: 0000-0002-4950-6956)

Melike Şahiner³ (Orcid: 0000-0001-6561-7675)

¹Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Ortopedi ve Travmatoloji AD

²Acıbadem MehmetAli Aydınlar Üniversitesi FizikselTedavi ve Rehabilitasyon AD

³Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Eğitimi AD

Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Melike Şahiner

ACUTF Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ACUTF Kayışdağı cad. No: 32 Ataşehir/İstanbul

e-posta: melike.sahiner@acibadem.edu.tr Tel: 216 5004070

Anahtar Sözcükler:

Klinikte eğitim, multidisipliner çalışma, plüridisipliner entegrasyon, TEAD danışmanlığı.

Keywords:

Clinical education, multidisciplinary work, plurydisipliner integration, consultation of Medical education department

Gönderilme Tarihi

Submitted: 11.06.2019

Kabul Tarihi

Accepted: 22.07.2019

ÖZET:

Giriş: Dünyada 1950'lerden itibaren başlayan tıp eğitiminde entegre eğitim sistemleri, ülkemizde 1960'lı yıllardan itibaren giderek artan sayıda fakültede uygulanmaya başlamıştır. Tıp eğitimi programlarındaki entegrasyon tıp fakülteleri tarafından uygulanmakta olsa da gerçek anlamda entegrasyonun gerçekleştirildiği konusunda belirgin farklılıklar ve sorunlar da bulunmaktadır. Klinik staj eğitimlerindeki entegrasyon ise oldukça farklı özellikler içermektedir, yatay-dikey entegrasyon açısından göreve (taska) dayalı öğrenme yöntemleri ile entegrasyon sağlanabildiği gibi disiplinler arası entegrasyon uygulamaları da vardır. Entegrasyonun eğitim içeriği ve eğitimin verilme yöntemleri açısından yapılanmasının yanı sıra ölçme değerlendirme de ayrı önem taşımaktadır.

Makale Künye Bilgisi: Ülkü K, Şule Arslan Ş, Levent Altıntaş L, Şahiner M. Multidisipliner klinik staj programlarının geliştirilmesinde TEAD katkısına bir örnek: ACU Ortopedi/Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Stajı. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 2019;18(55): 101-107

Amaç: Bu makaledeki amaç ACU Tıp Fakültesi 5. Sınıf Ortopedi/FTR stajının Tıp Eğitimi Anabilim Dalı (TEAD) ile ortak bir çalışma sonucu gerçekleştirdiği program geliştirme çalışmalarını tartışmaya açmak ve TEAD katkısı ile gelişen bir klinik eğitim programı geliştirme aşamalarını ortaya koymaktır.

Sonuç: Süreçlerin yürütülmesinde öğretim üyelerinin bireysel motivasyonlarının varlığı başarıyı sağlayan önemli faktörlerden biridir. Klinik dönemde görev yapan öğretim üyelerinin hizmet iş yükleri nedeni ile karşılaşmış oldukları zorluklara rağmen birlikte çalışarak tıp eğitimine katkı sağlayan süreçler geliştirme konusunda istekli ve başarılı olacakları durumlar geliştirebildikleri bu çalışma süreci ile görülmüştür. TEAD'lar klinik dönemdeki bu multidisipliner çalışmalarda danışman rolünü etkin olarak sürdürmelidir.

ABSTRACT:

Introduction: *Integrated education systems in medical education, which started in the world since the 1950s, have been applied in an increasing number of faculties since the 1960s in our country. Although the integration of medical education programs is implemented by medical schools, there are also significant differences and problems regarding the realization of integration. horizontal and vertical integration in clinical trainings has quite different and difficult features regarding both content and context. In addition, assessment has also of particular importance while structuring integration.*

Aim: *The aim of this article is to discuss the program development studies of the 5th grade Orthopedics / PTR clerkship of Acıbadem University School of Medicine as a result of a joint study with Department of Medical Education (DME) and to reveal the stages of developing a clinical training program with the contribution of DME.*

Conclusions: *The existence of individual motivations of the faculty members is one of the important factors in the success of the process. It was seen that, despite the difficulties faced by the service workloads of the faculty members working in the clinical period, they were able to work together and develop situations in which they would be successful and willing to develop processes that contribute to medical education. DMEs should effectively act as consultants in these multidisciplinary studies in the clinical period.*

GİRİŞ

Dünyada 1950'lerden itibaren başlayan tıp eğitiminde entegre eğitim sistemleri, ülkemizde 1960'lı yıllardan itibaren giderek artan sayıda fakültede uygulanmaya başlamıştır. Tıp eğitim programlarındaki entegrasyon tıp fakülteleri tarafından uygulanmakta olsa da gerçek anlamda entegrasyonun gerçekleştirildiği konusunda belirgin farklılıklar ve sorunlar da bulunmaktadır (1,2). Klinik staj eğitimlerindeki entegrasyon ise oldukça farklı özellikler içermektedir, yatay dikey entegrasyon açısından göreve dayalı öğrenme yöntemleri ile entegrasyon sağlanabildiği gibi disiplinler arası entegrasyon uygulamaları da vardır (3). Entegrasyonun eğitim içeriği ve eğitimin verilme yöntemleri açısından yapılanmasının yanı sıra ölçme değerlendirmesi de ayrı önem taşımaktadır (2).

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. sınıfında yürütülmekte olan Ortopedi ve Travmatoloji-Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (Ortopedi/FTR) stajı Şenol ve arkadaşlarının 2003 yılında derlediği makalelerinde belirtilen, entegrasyon yöntemlerinden disiplinler arası entegrasyonda yer alan, az ya da çok ilişkili olduğu düşünülen disiplinlerin birlikte kullanıldığı pluridisipliner entegrasyona bir örnektir (3). Staj en başta

Ortopedi ve FTR anabilim dallarının ayrı stajları olarak birbirini takip edecek şekilde programa yerleştirilmiştir. Ancak zaman içinde öğrencilerden ve öğretim üyelerinden gelen geribildirimler ve program değerlendirme raporları kapsamında iki anabilim dalı bir araya gelerek stajı geliştirmeye karar vermiş ve bu noktadan itibaren ACU Tıp Eğitimi Anabilim Dalı (TEAD) işbirliği ile entegrasyon çalışmalarını yürütmüştür.

Amaç

Bu makaledeki amaç ACU Tıp Fakültesi 5. Sınıf Ortopedi/FTR stajının TEAD ile ortak bir çalışma sonucu gerçekleştirdiği program geliştirme çalışmalarını tartışmaya açmak ve TEAD katkısı ile gelişen bir klinik eğitim programı geliştirme aşamalarını ortaya koymaktır. Bu amaçla stajın ilk yapısı ile son durumu arasındaki süreç ayrıntıları ile açıklanacak, entegre stajının planlanması, ölçme değerlendirme ve program değerlendirme

sonuçları birlikte tartışılacaktır.

Staj Programının temel özellikleri

ACU Tıp Fakültesi 5. sınıf Ortopedi/FTR stajı yıl içinde öğrenci sayısına bağlı olarak beş ya da altı grupta, her grupta 12-18 öğrenci olacak şekilde beş hafta sürmektedir (Şekil 1). Ortopedi ve travmatoloji anabilim dalından 17 Öğretim üyesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon anabilim dalından 6 öğretim üyesi teorik derslere ve staj beceri eğitimlerine katkı vermektedir. Staj iki anabilim dalından birer öğretim üyesinin koordinatörlüğünde yürütülmekte, daha genç iki öğretim üyesi de işleyiş ve eğitim organizasyonlarını takip etmektedir. İlk hafta teorik dersler ve simüle beceri eğitimleri tamamlanmakta, ardından öğrenciler staj hedeflerine uygun şekilde dört hafta boyunca öğretim üyeleri ile birlikte klinik ortamlarda eğitimlerine devam etmektedirler. Stajın son günü yarım gün süren objektif yapılandırılmış bir sınavla staj tamamlanmaktadır (4).

ACIBADEM MEHMET ALI AYDINLAR UNIVERSITY SCHOOL OF MEDICINE ORTHOPEDY, PHYSICAL THERAPY AND REHABILITATION CLERKSHIP PROGRAM (2018-2019) - GROUP ...-					
	MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY
WEEK 01	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...
08:30-9:10	Orientation	Spinal Deformities Prof. Ahmet Altınbaş M.D.	CASE Fixation techniques Prof. Metin Türkmen M.D.	Upper extremity pain syndromes; Prof. Tolga Aydoğdu MD	Inflammatory joint disorders; Prof. Zeynep Güven, MD
9:20-10:00	Surgical treatment of cartilage injuries - nonarthroscopy and arthroscopy Prof. Aker Kaya M.D.	Fracture Treatment Assoc. Prof. Arel Gereci M.D.		Lower extremity pain syndromes; Prof. Tolga Aydoğdu, MD	Osteoporosis and metabolic bone diseases; Prof. Zeynep Güven, MD
10:10-10:50	Physical Examination of Musculoskeletal System Prof. Alihan Aşkar M.D.	Bone and soft tissue tumors Buğra Alpan M.D.	CASE Orthotics & Assistive devices Asist. Prof. Buğra Alpan M.D.	Low back pain; Prof. Berna Tander, MD	Neck and back pain; Prof. Meral Bayramoğlu, MD
11:00-11:40	Infections of the bone and soft tissues Asist. Prof. Hali Can Gemalmaz M.D.	Pelvic and Spinal Trauma Prof. Fatih Dikici M.D.		Pain, classification and treatment; Prof. Berna Tander, MD	Concepts of Rehabilitation; Prof. Meral Bayramoğlu, MD
11:40-13:00	LUNCH	LUNCH	LUNCH	LUNCH	LUNCH
13:00-13:40	Traumatic injuries of the extremities Prof. Tamer Güner M.D.	DOH, Club foot and neuromuscular d. Assoc. Prof. Salih Marangoz M.D.	CASE Amputate Transfer Asist. Prof. Kerem Sarıgözüoğlu M.D.	CASE Anatomic Landmarks; Prof. Reyhan Çalıklar MD	CASE Approach to Neck Pain; Prof. Şule Arslan, MD
13:50-14:30	PBI 1 Prof. Umut Akgin M.D.	Ligament, tendon and meniscal injuries Prof. Barış Kocaoğlu M.D.	CASE Physical Examination of Muscular System Assoc. Prof. Vahit Emre Özden M.D.	CASE Radiology Asist. Prof. Gökseki Dikmen M.D.	CASE Basics of orthotics; Prof. Şule Arslan, MD
14:40-15:20	Basics in musculoskeletal imaging Prof. Mehmet Uğur Özbaydar M.D.	PBI 2 Asist. Prof. Tekin Kerem Ülku M.D.		CASE Radiology Asist. Prof. Gökseki Dikmen M.D.	CASE Basics of orthotics; Prof. Şule Arslan, MD
15:30-16:10	Study Time for PBI.			CASE Red flags of low back pain; Prof. Selma Özpırncı, MD	
WEEK 02-04	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...
08:30-11:40	CLINICS	CLINICS	CLINICS	CLINICS	CLINICS
11:40-13:00	LUNCH	LUNCH	LUNCH	LUNCH	LUNCH
13:00-17:00	CLINICS	CLINICS	CLINICS	CLINICS	CLINICS
WEEK 05	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...	00.00.20...
08:30-11:40	CLINICS	CLINICS	CLINICS	Study Time	OSCE Written and Oral Exam Day
11:40-13:00	LUNCH	LUNCH	LUNCH	LUNCH	
13:00-17:00	CLINICS	CLINICS	CLINICS	Study Time	

*ACUTF eğitim programı İngilizce dilinde yürütüldüğü için şekil orijinal İngilizce haliyle verilmektedir.

Staj programının gelişim süreci

Yapısal entegrasyona giriş dönemi (2013-2016) 2013-2014 eğitim öğretim yılında beşinci sınıf stajları ilk kez uygulanmıştır. Staj eğitimleri planlanırken konu içeriği ve beceri eğitimleri açısından birbirini tamamlayıcı nitelikteki stajların peş peşe yerleştirilmesi prensibinden hareketle Ortopedi ve Travmatoloji stajı ile Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon stajı programda ardışık yerleştirilmişlerdir. Staj bir eğitim dönemi boyunca bu şekilde yürütülmüştür.

Her iki anabilim dalının öğretim üyeleri yakın çalışma olanakları, az sayıda öğrenci olması nedeniyle staj programının ilk uygulamalarının sonucunda stajı değerlendirerek 2015 eğitim döneminde ortak bir yazılı ve sözlü sınav ile ölçme-değerlendirmesini yapmaya başlamışlardır.

Bu dönem programın birlikte yürütüldüğü, sınavların ortaklaşmaya başladığı, multidisipliner entegrasyon ihtiyacının anabilim dalları tarafından fark edildiği ancak tam entegrasyonun gerçekleşmediği bir dönemdir.

Pluridisipliner entegrasyonun sağlanması dönemi (2016-2019)

2015-2016 Eğitim öğretim yılında Staj Koordinatörü, her iki anabilim dalının başkanları ve her iki anabilim dalından öğretim üyelerinin katılımı ile TEAD dan da bir öğretim üyesinin de katılımıyla bir program geliştirme süreci yürütülmeye başlanmıştır.

Bu çalışmaların sürecinde;

İlk olarak bir koordinasyon toplantısı gerçekleştirilmiş, bu toplantıda iki stajın entegre yürütülebilmesi amacı ile öğretim üyelerinin görev tanımları ve görevlendirmeleri yapılmıştır.

Peşi sıra, öğrenci ve öğretim üyelerinin yaşadıkları zorluklar ve eğitim içeriğine yönelik geribildirimler ışığında üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler (SWOT) analizi yapılmış

ve Ortopedi/FTR stajının geliştirilmesi gereken yönleri olarak;

- Ulusal çekirdek eğitim programı (UÇEP) hedeflerine yönelik bir program geliştirilmesi gerekliliği;

- Staj sonu değerlendirmelerinin daha objektif yapılabilmesi için staj sonu sınavının yapılandırılması;

- Klinik simüle ortamların etkin olarak kullanılması gereksinimi

- Öğrencilerin devamının iyileştirilmesi ve etkin şekilde kontrol edilmesi ön plana çıkmıştır.

Bu amaçla yapılan planda,

- UÇEP uyum çalışması yapılmasına ve teorik ders için her iki anabilim dalı konularını kapsayacak staj ÇEP müfredatı hazırlanmasına,

- Klinik eğitimler ilgili de anabilim dallarınca belirlenen 10 maddelik temel eğitim hedeflerinin öğrencilere benimsetilmesine,

- Klinik simülasyon laboratuvarının etkin kullanımını sağlamak amacı ile her iki Anabilim dalının modüllerini düzenlemesine,

- Süreç değerlendirmesi için bir staj karnesinin hazırlanmasına,

- Yoklama listelerinin entegrasyonuna,

- Tüm öğretim elemanlarına stajın farklı aşamalarında görev verilmesine yer verilmiştir.

Sonuç olarak bu amaçlarla 2016-2019 dönemi boyunca;

- Öğrencilerin staja uyumlarını hızlandırmak amacı ile öğrencilere stajın öğrenim hedefleri, öğrenim çıktıları, staj programı ve genel beklentiler ile ilgili bilgilerin aktarıldığı “oryantasyon dersi” programda yer almıştır,

- Bir staj karnesi hazırlanmış, oryantasyon dersi sırasında öğrencilere dağıtılarak imzalatılmış ve bu yolla aydınlatılmış onamları alınmıştır,

- Klinik simüle uygulamalar öykü alma, fizik muayene, radyoloji modülleri eklenerek yapılandırılmıştır,
- Objektif yapılandırılmış sınav hazırlanmıştır,
- Staj başında öğrencilere stajın temel bilim bilgilerini hatırlatacak klinik anatomi bilgilendirme dosyası hazırlanmış ve dağıtılmıştır,
- Pediyatrik yaralanmalar, üst ekstremitte travma ve çocuk istismarı konularını içeren Probleme dayalı öğrenme oturumu eklenmiştir.

Yıllar içinde stajın ölçme değerlendirilmesinin

- yapılandırılması (Tablo 1);
- PDÖ oturumu puanlamaya katılmış,
- MiniCEX uygulaması başlatılarak süreç içinde değerlendirme ve puanlanarak geçme notuna dahil edilmiş,
- Ölçme değerlendirmede yapılandırılmış klinik sınav uygulamasına (NÖKS, OSCE) geçilmiştir. Bu dönem programın içerik ve uygulamalar açısından pluridisipliner entegrasyonun gerçekleştirildiği, sürece dair ölçme değerlendirilmenin yapılandırılarak uygulandığı bir dönemdir.

Tablo 1. Ortopedi/FTR Stajı Eğitim Programı Ölçme-Değerlendirme Yapısı

Ölçme-Değerlendirme Alanı	Ölçme-Değerlendirme Yöntemi	Ölçme-Değerlendirme Aracı	Staj geçme notu içindeki % ağırlığı*
Kanıtla dayalı tıp, kendi kendine öğrenme, ekip çalışması	Probleme Dayalı öğretim oturumu Değerlendirmesi	Oturum içi performans (kontrol listeli)	5
Öykü alma, Fizik muayene ve profesyonellik becerileri	Mini CEX	Kontrol listeli, süreç içinde dört kez	15
Öykü alma, fizik muayene, hastaya yaklaşım	OSCE	Gözlemci hoca kontrol listesi ile standart	30
Radyoloji görüntü değerlendirme			
Yaralı uzuv tespit etme			
Kopuk uzuv taşıma	Yazılı teorik sınav	Çoktan seçmeli, online anında	35
Teorik bilgi	Sözlü teorik sınav	Cevapları belirlenmiş standart sorular	15

*2018 yılı itibari ile geçerli puanlamadır

Staj programının değerlendirmesi

Staj programının etkinliğinin değerlendirilmesinde staj öncesi yapılan planlama toplantıları, öğrencilerle yapılan staj sonu değerlendirme toplantısı raporları ile öğrenci ve öğretim üyelerinden alınan geribildirimler kullanılmıştır. Tüm bu değerlendirmeler, ACUTF program değerlendirme süreci kapsamında yürütülmüştür. Program Değerlendirme Raporunda staj öğrenci başarı durumları da ayrıca yer almaktadır.

Programın gelişiminde ve etkinliğinde katkısı olan temel faktörlerin değerlendirilmesi

amacıyla tüm bu verilerin tartışıldığı bir dizi program geliştirme ve değerlendirme toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantılar ilgili anabilim dallarının staj sorumluları ve TEAD temsilcisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucuna göre aşağıda yer alan başlıklar öncelikli olarak değerlendirilmiştir.

- Uygulamada karşılaşılan zorlukların değerlendirilmesinde staj sürecinin, takip ve koordinasyonunun sağlanmasında yaşanan zorluklar tek bir başlık olarak öne çıkmıştır. Bu durum bu konuda görevli bir sekretaryanın bulunmaması ve tüm bu görevleri öğretim

üyelerinin hizmet iş yükü ile birlikte sürdürmek zorunda kalışı nedeniyle olmaktadır.

- Öğrencilerin memnuniyetlerinin stajın interaktif, dinamik ve planlı yapısından kaynaklandığı saptanmıştır.

- Dahili ve cerrahi iki branşın konu bütünlüklü yaklaşımları öğrencilerin en olumlu nitelendirdikleri özellik olarak görülmektedir.

- Stajın hedeflerini destekleyen kaynakların açık ve detaylı şekilde verilmiş olması - olumlu niteliklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

- Öğretim üyeleri açısından, ortak ders havuzları ve UÇEP çalışması sonrası hedefe uygun konuların sadeleşmesi ve örtüşen konuların ayıklanması nedeni ile ders yükü azalması, beceriye ayrılan zamanın artması stajın olumlu yönleri olarak vurgulanmaktadır.

- Eğitim alanında iki anabilim dalının bağının güçlenmesi ve etkin akran iletişimini sağlıyor olması da öğretim üyelerinin olumlu görüş bildirdikleri konulardandır.

- Pluridisipliner entegrasyon yaklaşımının geliştirilmesinde sürecin zamana yayılıyor olmasının ve TEAD desteği ile düzenli olarak sürdürülen ancak ilgili anabilim dallarının sorumluluğunda yürütülen değerlendirme ve geliştirme toplantılarının son derece önemli ve değerli olduğu saptanmıştır.

- Süreç içerisinde Anabilim dalları tarafından belirlenen ihtiyaçların bu toplantılarda tartışılarak çözüm yollarının geliştirilmesi ve uygulanması öğretim üyelerinin birlikte çalışma kültürü geliştirmelerine doğrudan katkı sağlamaktadır.

TEAD'ın Pluridisipliner entegrasyon süreçlerinin yürütülmesine katkılarının değerlendirilmesi

Tıp Eğitimi Programlarının geliştirilmesinde özellikle klinik dönemde multidisipliner çalışmaların çeşitli kısıtlarının olduğu

tartışılmaktadır. ACUTF Ortopedi/FTR pluridisipliner entegre staj örneği bu çalışmaların başarıyla yürütülmesine etkin bir örnek teşkil edebilir. Süreç dört yıllık bir birlikte çalışma ve geliştirme deneyimini içermektedir.

Bu süreç içerisinde etkin olan çalışma yöntemi ilgili Program Değerlendirme toplantıları sırasında ve sonrasında staj sorumluları ve TEAD temsilcileri tartışılarak değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirmeler sonucunda TEAD'ın başarılı bir geliştirme sürecinde etkili katkı sağlayabilmesini destekleyen yaklaşımının aşağıda yer alan temel faktörleri içermesi gerektiği düşünülmektedir;

- İhtiyacın anabilim dalı tarafından ihtiyacın fark edilmesi ve benimsenmesi sırasında zorlayıcı değil, destekleyici olmalıdır

- Süreç zaman yayılan bir süreç olduğunu dikkate alınmalıdır.

- Her zaman akademik ve teknik desteği sağlayabileceğini ve ulaşılabilir olduğunu belirtmelidir.

- Süreç içinde başarıların ve yapılanların görünür hale gelmesini sağlamalıdır.

- Pozitif ve yapıcı geribildirimlerle sürecin sağlıklı yürütülmesini desteklemelidir.

- Başarı ile yürütülen süreçlerin tıp eğitimi alanında görünür olması için kongrelerde sunulması ve yazı haline getirilmesi desteklenmelidir (5,6)

- Program değerlendirme ve geliştirme sürecinin aktif olarak ve sürekli anabilim dalları tarafından yürütülüyor olmasını desteklemelidir.

Sonuç

Fakültemizde gerçek bir yapı, içerik ve ölçme-değerlendirme entegrasyonu ile planlanan ve yapılandırılan Ortopedi/FTR stajı diğer tüm stajlardan farklı olarak UÇEP uyumu, mezundan beklenen temel hekimlik becerileri yeterlilikleri, ölçme değerlendirmesinde

hedeflere yönelik yapılandırılmış sınavların kullanılması ile Faz II programında pek çok fakültede yapılandırılmış olan staj eğitimlerine iyi bir örnek teşkil etmektedir. Bir öğrencinin deneyimi ile bu staj stajyere “Bir pratisyen hekim olarak karşıma çıkabilecek şeyleri öğrendim ve müdahale edebilirim, ...” güveni vermektedir. Özellikle ve öncelikle klinik dönemde multidisipliner program geliştirme çalışmaları umut vadeden çalışmalardır. Bu tarz süreçlerin yürütülmesinde öğretim üyelerinin bireysel motivasyonlarının varlığı başarıyı sağlayan önemli faktörlerden biridir. Motive öğretim üyelerinin fark edilmesi, teşvik ve takdir edilmesi eğitim yönetimi tarafından dikkatle ele alınması gereken bir konudur. Klinik dönemde görev yapan öğretim üyelerinin hizmet iş yükleri nedeni ile karşılaşmış oldukları zorluklara rağmen birlikte çalışarak tıp eğitimine katkı sağlayan süreçler geliştirme konusunda istekli ve başarılı olacakları durumlar geliştirebildikleri bu çalışma süreci ile görülmüştür. TEAD’lar klinik dönemdeki bu multidisipliner çalışmalarda danışman rolünü etkin olarak sürdürmelidir.

Kaynaklar

1. Wall A., Leckie A. Curriculum Integration: An Overview. Current Issues in Middle Level Education, 2017; 22 (1): 36-40
2. Harden RM. The integration ladder: a tool for curriculum planning and evaluation. Medical Education 2000;34:551-557.
3. Şenol Y., Aktekin M. Tıp Eğitiminde Entegrasyon. Tıp Eğitimi Dünyası, 2003;13: 51-58

4. <https://www.acibadem.edu.tr/mezuniyet-onesi>
5. http://kongre.teged.org/uploads/GiBtLCaL/media/utes-2017-bildiri-kitapcigi_gG5djEiE.pdf
6. http://kongre.teged.org/uploads/Tr8J4Mvm/media/utes-2019-kitapcikpdf_4ailVrsC.pdf